

SOJOURNER TRUTH: L'ORGULL DE LA DONA NEGRA

La filosofia afroamericana, i l'esforç per bastir un pensament autocentrat i alliberador, neix de la lluita. I les dones han estat molt importants en l'expansió de la consciència negra i afroamericana i en la resistència política. En són exemples clars la lluitadora antiesclavista Solitude (1772-1802), símbol de les dones de Guadalupe, o Harriet Tubman (1821-1913), la dona que John Brown anomenava 'General Tubman' per la seva contribució al ferrocarril clandestí (la via d'escapament del esclau del Sud americà). Sojourner Truth (1797-1883), antiga esclava i organitzadora política dels esclaus a Connecticut, Massachusetts, Ohio, Indiana i Kansas durant la guerra de Secessió americana, és també un símbol de la dona forta dins la cultura afroamericana. El fet que un dels robots enviats al planeta Mart porti el seu nom i que el seu bust figuri des d'abril de 2009 al *Center Visitor* del Capitoli a Washington, li ha donat un cert reconeixement simbòlic. Però el seu discurs *And ain't I a woman?* Com a delegada a la Convenció nacional sobre els drets de les dones a Akton, Ohio, (1851) li atorga un lloc fundacional en el feminisme afroamericà.

Va néixer com a esclava amb el nom de Isabella Baumfree en una colònia holandesa d'Ulster (Nova York) i quan fou venuda als onze anys només parlava neerlandès. Cap als vint anys la van casar, contra la seva voluntat, amb un altre esclau, de nom Thomas, i l'any 1927 va fugir de la granja del seu amos amb la filla petita, després que els altres fills fossin venuts. L'any següent Nova York abolí l'esclavatge i durant una dècada treballà en comunitats religioses. Com sovint passa en la història del pensament afroamericà, la consciència política està també molt vinculada a la consciència de la justícia evangèlica, d'arrel sovint quàquera.

El fet clau de la seva vida succeeix l'any 1843 quan ella creu sentir una revelació que li canvia la vida. Déu la crida per alliberar el seu poble de l'esclavatge: llavors canvià el seu nom pel de Sojourner Truth [«la que habita en la veritat»] i d'ara endavant es considerarà en missió divina. De fet, durant anys portarà una banda al pit amb la inscripció «*Proclameu la llibertat a tot el país i a tots els seus habitants*». L'any 1850 publica: *La història de Sojourner Truth, una esclava del nord*, un dels llibres bàsics de l'antiesclavisme i durant la guerra es mobilitzà buscant ajuts per als soldats negres.

Sense Sojourner ens faltaria la visió antiesclavista de la dona afroamericana: però va lluitar també per l'abolició de la pena de mort, pels drets del pobres, per la reforma penitenciària, pels drets dels antics esclaus a posseir terres i per la creació d'un Estat negre a l'oest dels Estats Units.

El missatge de Sojourner Truth és clar: les dones han de ser fortes, perquè només la fortalesa ens fa dignes de la veritat. Per això no està de més escoltar el seu discurs *And ain't I a woman?*, pronunciat en resposta a un home de l'assemblea que s'havia pronunciat contra la igualtat dels sexes:

« Aquest home ha dit que cal ajudar les dones a pujar a un carro, ajudar-les a saltar un sot, i que necessiten els millor llocs a tot arreu...
Mai ningú m'ha ajudat a pujar a un carro, ni a saltar una bassa de fang, ningú no m'ha donat mai el millor lloc!
I, tanmateix; no sóc una dona?

Mireu-me! Mireu els meus braços! He treballat, he sembrat, he collit i recollit i cap home m'ha pogut manar!

I, tanmateix; no sóc una dona?

Puc treballar tant com un home, menjar tant com un home –quan tinc les possibilitats de fer-ho– i rebre cops de fuet tant com ells

I, tanmateix; no sóc una dona?

He portat al món cinc fills, n'he vist la major part reduïts a l'esclavatge i quan jo cridava desconsoladament la meua queix a de mare, ningú, excepte Jesús, no m'ha escoltat!

I tanmateix; no sóc una dona? »

En el pensament de Sojourner Truth es troben *in nuce* algunes de les característiques del pensament afroamericà posterior: l'exigència de respecte com a base de les relacions humanes, l'autosuficiència (i l'orgull de ser autosuficient), la primacia donada al treball com a element de dignificació i d'autoconcepte. Tot amanit amb referències bíbliques (gairebé sempre veterotestamentàries) i mil·lenaristes que avui tenen un punt anacrònic, però que resultaven imprescindibles per comunicar amb la pròpia comunitat.